

**ústav pro studium
totalitních režimů**

Čj.: USTR 1-3/2015

Praha, 12. března 2015

Počet listů: 7

Zápis ze 3. jednání Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Datum a místo zasedání: 11. 3. 2015, 16.00 hod., ÚSTR

Rada Ústavu: Zdeněk Bárta, Emilie Benešová, Jan Bureš, Lukáš Jelínek, Naděžda Kavalírová, Eduard Stehlík, Michal Uhl

Ústav pro studium totalitních režimů: Zdeněk Hazdra, Ondřej Matějka (část), Jakub Stránský, Michael Pelíšek

Archiv bezpečnostních složek: Světlana Ptáčnicková

Zápis vyhotovila: Jana Klímová

Program jednání:

- 1. Schválení programu**
- 2. Verifikace zápisu z 2. jednání**
- 3. Kontrola úkolů**
- 4. Informace o činnosti**
- 5. Návrh státního závěrečného účtu**
- 6. Návrh Výroční zprávy za rok 2014**
- 7. Různé**

Ad 1) Schválení programu

Předsedkyně Rady Ústavu E. Benešová zahájila v 16.04 hod. 3. jednání Rady ÚSTR v roce 2015, přečetla navržený program a vyzvala přítomné členy Rady, aby se k němu

vyjádřili. Vzhledem k tomu, že nikdo nevznesl žádné připomínky, dala předsedkyně Rady hlasovat o programu v navrženém znění.

Usnesení: Program byl schválen v navrženém znění.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

Ad 2) Verifikace zápisu z 2. jednání Rady

E. Benešová vyzvala členy Rady k vyjádření připomínek k zápisu z 2. jednání. Vzhledem k tomu, že nikdo ze členů Rady ÚSTR neměl k zápisu dodatečné připomínky, dala předsedkyně hlasovat o jeho schválení.

Usnesení: Rada Ústavu schvaluje zápis z 2. jednání Rady ÚSTR v roce 2015 v předloženém znění.

Hlasování: 5 pro, 2 se zdrželi

Ad 3) Kontrola úkolů

Radě Ústavu byl předložen přehled zadaných úkolů a jejich plnění:

➤ **Odeslat rozhodnutí o odvolání k žádosti A. P., sp. zn. USTR 915/2015**

Rozhodnutí o odvolání bylo odesláno dne 20. 2. 2015.

E. Benešová konstatovala splnění všech úkolů.

Ad 4) Informace o činnosti

E. Benešová požádala J. Stránského o shrnutí informací o činnosti úseku EPI.

J. Stránský sdělil, že EPI v uplynulém období připravovalo především státní závěrečný účet a podílelo se na tvorbě Výroční zprávy. Kromě toho naplnilo pokyn vlády ČR ve věci navýšení platů představitelů státních orgánů. V rámci grantů probíhá příprava Horizon 2020 a promýšlí se obsahová náplň případných žádostí v rámci národních grantových programů. Členům Rady ÚSTR byla v podkladech rovněž předložena Závěrečná monitorovací zpráva a Zpráva z auditu k projektu D21. V rámci provozu došlo k dokončení opravy střechy a renovace prostoru badatelny. Vše je připraveno k opětovnému nastěhování. Probíhá každoroční zpracování statistik pro Ministerstvo financí, Ministerstvo průmyslu a obchodu či Inspekci životního prostředí. Zároveň jsou zaváděna vylepšení počítačových systémů nakoupená před koncem roku. V této souvislosti byl proveden i plánovaný víkendový výpadek všech sítí, během kterého došlo k reorganizaci serverovny. Zároveň J. Stránský informoval členy Rady ÚSTR, že započala kontrola elektronického úložiště.

E. Benešová podotkla, že v tabulce odepření přístupů opět nebyl ani jednou využit §15, a následně požádala o bližší informace k agendě dle zákona č. 262/2011 Sb.

S. Ptáčnicková doplnila, že správní řízení sice dosud zahájeno nebylo, nicméně probíhají přípravné fáze, neboť bylo požádáno o předložení svazku, jehož podsvazky pod §15 spadají. V současné chvíli probíhá jednání s rozvědkou, zda přece jenom podsvazky nebude možno zpřístupnit.

S ohledem na agendu 262 sdělila S. Ptáčnicková, že na základě žádosti E. Stehlíka došlo ke zkrácení intervalu předávání digitálních reprodukcí archiválií, tj. podkladů. V současné době je interval čtrnáctidenní, ale není problém frekvenci zvýšit.

E. Stehlík požádal o zavedení týdenního intervalu.

S. Ptáčnicková dále pochválila nové zaměstnance, kteří se v rámci agendy 262 rychle zapracovali a odvádějí kvalitní výkony. S ohledem na mediálně prezentovaný případ ocenění M. Legdana S. Ptáčnicková připomněla, že Ministerstvo obrany se ve své reakci na článek v Lidových novinách mimo jiné odvolávalo na stanoviska ÚSTR a ABS. ABS však ve svých podkladech žádá doporučení nedává, pouze shrnuje informace. Tento postup byl rovněž potvrzen pracovníky Ministerstva obrany na společném semináři, kde bylo zaměstnancům ABS explicitně řečeno, že bez ohledu na to, co ABS či ÚSTR napíše, rozhodnutí je vždy na Ministerstvu obrany. Konkrétně k případu M. Legdana S. Ptáčnicková zdůraznila, že ona osobně by ocenění neudělila, neboť to dle jejího názoru devalvuje zásluhy ostatních oceněných.

M. Uhl poděkoval za otevření této problematiky a požádal o její hlubší prozkoumání, neboť v případě, že došlo k pochybení, může celá kauza negativně ovlivnit vnímání třetího odboje jako celku.

Z. Hazdra sdělil, že dle stanoviska ÚSTR ze září 2012 nelze činnost M. Legdana hodnotit jako činnost naplňující podmínky zákona o třetím odboji. Toto stanovisko podepsal tehdejší 1. náměstek ředitele E. Stehlík. Z tohoto důvodu se Z. Hazdra otázal, co se za dva roky ve vnímání případu M. Legdana změnilo a na základě čeho Ministerstvo obrany, které samozřejmě mohlo jednat na základě jiných zdrojů, rozhodlo o udělení ocenění.

/O. Matějka opustil v 16.24 jednání/

E. Stehlík vysvětlil, že stanovisko ÚSTR řešilo celou odbojovou skupinu Mstitelů Milady Horákové, nikoliv pouze M. Legdana. Zákon však neuznává kolektivní vinu. U ostatních členů skupiny byly žádosti zamítnuty, u M. Legdana však došlo ke zjištění, že se na kriminální činnosti skupiny nepodílel a jeho činy naplňují zákon č. 262/2011 Sb. Celý případ byl velmi složitý a rozhodovala o něm komise Ministerstva obrany. E. Stehlík se podle svých slov osobně hlasování zdržel, nicméně rozhodnutí udělit M. Legdanovi ocenění nikterak nezpochybnuje.

S. Ptáčnicková zdůraznila, že překážka pro udělení ocenění se netýkala kriminální činnosti, ale přímo osoby M. Legdana.

M. Uhl doporučil projednat celou záležitost podrobněji na uzavřeném jednání. Nejprve by ale členové Rady ÚSTR měli mít možnost prostudovat si veškeré podklady, než dospějí k závěru, na jehož základě buď rozhodnutí Ministerstva obrany podpoří, nebo požádají o přešetření v rámci správního řízení.

E. Stehlík připomněl, že Rada ÚSTR není nadřízeným orgánem Ministerstva obrany, tudíž jí nemohou být předloženy podklady k případu bez souhlasu M. Legdana.

M. Uhl tedy požádal pouze o předložení stanoviska ÚSTR a ABS a zároveň vyzval předsedkyni Rady, aby na příští jednání zařadila neveřejný bod programu týkající se tohoto případu.

Usnesení: Rada ukládá řediteli Ústavu, aby v součinnosti s ředitelkou ABS na příštím jednání Rady ÚSTR (neveřejná část) předložil odborná stanoviska ÚSTR a ABS v rámci agendy zákona č. 262/2011 Sb. k případu M. Legdana a odbojové skupiny Mstitelů Milady Horákové.

Hlasování: 5 pro, 2 se zdrželi

E. Benešová požádala Z. Hazdra, aby shrnul obecné informace o činnosti.

Z. Hazdra shrnul, že v uplynulém období proběhla celá řada seminářů a výstav. Především však zdůraznil spolupráci na festivalu Mene Tekel, který se tentokrát zabýval problematikou rodiny v době nsvobody. ÚSTR při této příležitosti připravil mimo jiné ve spolupráci s Národním muzeem výstavu ve františkánském klášteře Panny Marie Sněžné. Rovněž probíhá příprava devíti publikací, takže činnost Ústavu rozhodně není paralyzována, jak se občas objevuje v médiích. V souvislosti s informacemi o činnosti připomněl Z. Hazdra, že se v rámci projektového řízení přechází na čtvrtletní hodnocení výstupů, které budou vkládány do připravované databáze. V této souvislosti navrhl, zda by bylo možné předkládat členům Rady přehled činnosti rovněž čtvrtletně. Vzhledem k tomu, že se databáze zatím testuje, byly by informace za březen ještě předány ve stávající podobě a zároveň by souhrn za první čtvrtletí byl použit jako ověřovací verze předkládaného dokumentu.

Usnesení: Rada Ústavu souhlasí se čtvrtletním předkládáním informací o činnosti.

Hlasování: 6 pro, 1 se zdržel

Ad 5) Návrh státního závěrečného účtu

J. Stránský vysvětlil, že si při přípravě Výroční zprávy a státního závěrečného účtu všiml, že se informace v obou dokumentech zbytečně dublují. Státní závěrečný účet je dle jeho názoru ryze technický dokument a vyžaduje proto jiný typ informací než Výroční zpráva. Z tohoto důvodu by ke státnímu závěrečnému účtu Výroční zprávu vždy přikládal, nikoliv však naopak.

M. Uhl se otázal, z jakého důvodu dosáhly kapitálové výdaje 104 % a jaká byla struktura 43 uskutečněných rozpočtových opatření.

J. Stránský vysvětlil, že kapitálové výdaje byly překročeny vzhledem k možnosti zapojení nespotebovaných výdajů z loňského roku. Vzhledem k tomu, že finančních prostředků, které je možno na kapitálové výdaje využít, je vždy nedostatek, byla snaha o to, využít je v maximální možné míře. Ve věci rozpočtových opatření J. Stránský sdělil, že drtivá většina z nich byla pouhou „technikálií“, posunem mezi položkami, neboť rozpočet je v jednotlivých položkách vždy nutno stanovit velmi přesně a v průběhu roku může vyvstat potřeba využít některé prostředky v položkách jiných. Rozpočtové opatření se musí udělat, i když jde o pár desítek korun. V několika případech se v minulém roce jednalo i o rezortní rozpočtové opatření, které vyžaduje schválení Ministerstva financí, v některých případech bylo učiněno na základě požadavku vlády ČR (např. v případě navýšení mzdových prostředků).

Usnesení: Rada Ústavu schvaluje koncept návrhu státního závěrečného účtu za rok 2014 v předloženém znění.

Hlasování: 5 pro, 1 proti, 1 se zdržel

Ad 6) Návrh Výroční zprávy za rok 2014

E. Benešová poděkovala za předložený návrh Výroční zprávy, který obsahuje celou řadu nových prvků. Návrh je dle jejího soudu velmi dobrý, je patrný velký kvalitativní posun od prvního návrhu a má k němu jen pár drobných stylistických připomínek. Návrh již obsahuje i zprávu za ABS. Ta se vedle inovované zprávy za ÚSTR jeví o trochu horší a bude potřeba ji v příštím roce po formální stránce zlepšit.

N. Kavalírová požádala, aby v části, kde se zmiňuje odvolací řízení s D. Hermanem, byla uvedena konkrétní citace z rozsudku Městského soudu.

M. Uhl s návrhem souhlasil a doplnil, že Městský soud rozhodl, že odvolání D. Hermana bylo platné a k Obvodnímu soudu vrátil projednání výpovědi, neboť tou se soud dosud nezabýval.

J. Bureš shrnul, že Výroční zpráva dokazuje, že práce ÚSTR a ABS v minulém roce byla vynikající. Navrhl by jen drobnou úpravu, a to odstranění specifikace žadatelů v rámci kapitoly o vyřizování žádostí dle zákona č. 106/1999 Sb.

M. Uhl požádal ředitele ÚSTR o shrnutí dosavadního směřování zahraniční spolupráce Ústavu.

Z. Hazdra sdělil, že nadále pokračuje spolupráce na bilaterální úrovni s Ludwig Boltzmann Institutem či ÚPN, se kterými se připravuje společná konference o bezpečnostních složkách v době studené války. S ÚPN byla v minulém roce spolupráce prohloubena přípravou společného výzkumného projektu k dějinám StB. V současné době se rozvíjí spolupráce v rámci mezinárodního konsorcia na přípravě grantové žádosti k výzvě Horizon 2020 na téma kulturní opozice. Členy tohoto konsorcia jsou zástupci z České republiky (ÚSTR, FF UK a AV ČR), Polska, Německa a Velké Británie. Účast na této výzvě má velkou pozornost i mezi zástupci České republiky v Bruselu, neboť je to poprvé, kdy se o tuto výzvu chce v rámci humanitních věd pokusit někdo z České republiky. Zároveň Z. Hazdra připomněl, že minulý týden navštívili ÚSTR zástupci maďarské Komise národní paměti, která vznikla před dvěma lety. Během setkání byla dohodnuta rámcová spolupráce na komparaci výzkumu tajných služeb, církve, Geschichtspolitik, šlechty či nastolení komunistické moci. V současné době se tedy připravují konkrétní dohody o spolupráci.

N. Kavalírová se otázala, zda byla zcela ukončena spolupráce s Platformou evropské paměti a svědomí, neboť by to dle jejího názoru byla škoda.

Z. Hazdra vysvětlil, že na partnerství jsou vždy potřeba dva. Z Platformy však ÚSTR vystoupil, když se ukázalo, že Platforma není ochotna s Ústavem konstruktivně spolupracovat. O mezinárodní spolupráci ÚSTR samozřejmě stojí, ta však není vázána pouze na Platformu. ÚSTR je například členem European Network Remembrance and Solidarity či sítě archivů bezpečnostních složek. S jednotlivými partnery Platformy má ÚSTR bilaterální smlouvy. Do budoucna Ústav spolupráci s Platformou, bude-li ochota na obou stranách, nevylučuje. I po vystoupení z Platformy proběhla korektní spolupráce na společném grantu. V tuto chvíli však Z. Hazdra zájem o další spolupráci ze strany Platformy nepociťuje.

S. Ptáčnicková připomněla, že ABS je stále členem Platformy evropské paměti a svědomí.

L. Jelínek doporučil vedení ÚSTR činnost Platformy nadále sledovat, kdyby se změnila situace a vedení Platformy již nadále nenutilo ÚSTR k nezákonným krokům. Dále L. Jelínek pochválil vedení ÚSTR za provedené změny v návrhu Výroční zprávy, a to zejména za lepší prezentaci loňských úspěchů. Výroční zprávu by doporučil poslat i do Poslanecké sněmovny, na vládu a do médií veřejné služby. V této souvislosti připomněl, že dne 27. 2. 2015 odvysílala ČT24 rozhovor s D. Hermanem, kde zaznělo, že ÚSTR je v troskách, nevydává publikace a nepořádá konference. Doporučil tedy předsedkyni Rady, aby upozornila Českou televizi, že se jednalo o zkreslené informace. Kromě toho by bylo dobré zdůraznit, že činnost

ÚSTR má prezentovat ředitel, nikoliv D. Herman, kterého navíc nelze považovat za nestranného pozorovatele.

E. Benešová souhlasila s tím, že připraví krátké ohrazení.

Usnesení: Rada Ústavu pověřuje předsedkyni Rady zasláním ohrazení generálnímu řediteli ČT, (a) Radě ČT na vědomí.

Hlasování: 5 pro, 1 proti, 1 se zdržel

E. Stehlík se vrátil k problematice Výroční zprávy a požádal o maximální střízlivost textu. Dále upozornil na chybu v tituluře Emanuela Moravce v názvu archivního fondu a požádal, aby byla tato chyba buď odstraněna, či – v případě, že se skutečně jedná o ustálený název archivního fondu – opatřena poznámkou pod čarou.

S. Ptáčnicková doplnila, že Výroční zpráva za ABS má již od roku 2008 pevnou strukturu a popisuje činnost Archivu po jednotlivých odděleních a jejich činnostech. Od příštího roku by však již pro větší přehlednost volila popis jednotlivých činností.

Usnesení: Rada Ústavu schvaluje Výroční zprávu ÚSTR a ABS za rok 2014.

Hlasování: 5 pro, 1 proti, 1 se zdržel

Ad 7) Různé

- **Žádosti dle zákona č. 106/1999 Sb., č. j. USTR 155/2015, USTR 156/2015, USTR 202/2015, USTR 203/2015 a USTR 208/2015**

Usnesení: Rada Ústavu bere žádosti podle informačního zákona č. j. USTR 155/2015, USTR 156/2015, USTR 202/2015, USTR 203/2015 a USTR 208/2015 na vědomí.

Hlasování: 5 pro, 2 se zdrželi

N. Kavalírová se otázala, zda ÚSTR finančně přispěl na festival Mene Tekel, neboť finanční situace festivalu je bohužel velmi tíživá, protože Magistrát hl. města Prahy letos poskytl menší finanční částku než minulá léta.

Z. Hazdra potvrdil, že ÚSTR splnil veškeré své závazky vůči Mene Tekel včetně finančního příspěvku. Na základě apelu L. Jelínka dále Z. Hazdra potvrdil, že se spoluprací (i finanční) se počítá i do budoucna.

E. Stehlík předložil členům Rady ÚSTR přehled meritorních řízení Ministerstva obrany v rámci agendy dle zákona č. 262/2011 Sb. od počátku do současnosti.

Z. Bárta podotkl, že zákon č. 262/2011 Sb. nepočítá s finančním ohodnocením členů Etické komise a zeptal se E. Stehlíka, zda Ministerstvo obrany nezvažuje situaci změnit.

E. Stehlík upozornil, že problematika byla již v minulosti zevrubně prozkoumávána, nicméně Ministerstvo obrany bohužel nemůže platit svůj odvolací orgán. Zároveň však upozornil, že se v současné době připravuje novela zákona č. 262/2011 Sb., která by měla tuto problematiku řešit.

J. Stránský podotkl, že jej překvapila reakce E. Stehlíka stran státního závěrečného účtu a Výroční zprávy, neboť byl zvyklý, že členové Rady ÚSTR komunikují s vedením za účelem

dosažení co nejlepších výstupů. Z hlasování E. Stehlíka je však zmatený, neboť hlasoval proti, ačkoliv nevznesl žádné připomínky. Požádal proto o vysvětlení, jak může ÚSTR pro příště své výstupy zlepšit.

E. Stehlík sdělil, že má k dokumentům určité výhrady, které dále nespecifikoval.

Z. Hazdra doplnil, že chápe, že E. Stehlík může mít určité výhrady k Výroční zprávě, ač žádné připomínky nevznesl, nicméně státní závěrečný účet je dle názoru Z. Hazdry ryze technický dokument a hlasování proti němu v takovém případě rovněž nerozumí.

Předsedkyně Rady poděkovala přítomným a v 17.39 hod. ukončila zasedání Rady ÚSTR. Po skončení oficiální části jednání dala předsedkyně Rady prostor k diskuzi s veřejností.

Další jednání Rady Ústavu se bude konat 20. dubna 2015 v 16.00 hodin.

Za správnost:

Jan Bureš

.....
Emilie Benešová
předsedkyně Rady Ústavu pro studium totalitních režimů